

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyenként 20 fillér,
minden követhető 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPLAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad és környéki egyetemi
tanács palotájában.
Munka-órán: 10.

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Rt. Kézirátvány-
osztály.
Arad Könyvtár-utca 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 121.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, október 21.

Szabács felé közelednek csapataink.

— Előnyomulás Szerbiában. —

Budapest, október 20. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Kolki körül tegnap is folyt a harc a nélkül, hogy az általános helyzet változott volna. A Putilowka mellett a negyvenkilencedik gyalogezred egy portyázó osztaga leszerelt egy orosz páncélvonatot, melynek mozdonyát pár lépésnyire állásaink előtt egy gránát telibe találta. Ez alkalommal két gépfegyvert, számos japán kézi lőfegyvert, sok löszert és nagymennyiségű hadiszert zsákmányoltunk. Egyébként északkeleten nincs újság.

Olasz hadszíntér:

Az Isonzo harcúterén levő hadállásaink ellen intézett erős tüzérségi tűz tegnap is egész nap tartott. A doberdoi fensík elleni tüzelés hevessége délután még fokozódott. Az olasz gyalogság a Krn szakaszon a tolmeini hídfő ellen, azonkívül, a Monte-Salotino, a Monte San-Michele és a Vermiglianotól keletre fekvő terület ellen intézett támadásokat, de mindenütt visszaverték. Az ellenség nagy veszteségeket szenvedett. Tegnap a tiroli harcúterén nagyobb harcok voltak. Csapataink Tre-Sassinál és a vilgereuthi fensíkon két-két támadást vertek vissza. Tre-Sassinál a harc helyenkint kéztusává fejlődött. A Judikária szakaszon, ahol az ellenség az utóbbi időben szintén fokozott tevékenységet fejtett ki, előretolt osztagaink a fővédelmi vonalra vonultak vissza.

Délkeleti hadszíntér:

A Macsvában előnyomuló osztrák-magyar csapatok Szabács felé közelednek. Ripanjánál és Grookától délnyugatra az ellenséget kiverők egy erősen megszállt magaslati állásból. A német csapatok Szemendriától délre kieroszakolták a Rajla alsó folyásán az átkelést és Pozsarevától délkeletre Petrovaco irányában újra tért nyertek. A bolgárok elragadták az ellenségtől a Sultan tepe-Egripalánkától délnyugatra levő erős állást, Kumanovo felé előnyomulva kétezer szerbet elfogtak és tizenkét löveget zsákmányoltak. — Hőier altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Ministerei-nökség sajtóosztálya.)

Kumanovo felé
törnek a bolgárok.

(Hindenburg sikerei Mitautól északkeletre.)

Berlin, október 20. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Champagneban Prunaytól északkeletre egy felderítő előretörésünk alkalmával négy tisztet és háromszázhatvannégy főnyi legénységet elfogtunk, három géppuskát, három aknavetőt és sok hadiszert zsákmányoltunk. Middelkerkenél költöttünk egy angol légi járőrnek, kétszáz ütőket elfogtunk.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadcsoporthja.

Mitautól északkeletre és északnyugatra csapataink tovább is előrehaladtak, több ellenséges állást elfoglaltak.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoporthja.

Semmi újabb esemény nem történt.

Kinsingen tábornok hadcsoporthja.

A Styr mentén még tartanak a helyi harcok.

Balkán hadszíntér:

Az osztrák-magyar csapatok Szabács irányában nyomultak előre Ripanjától délre további harcok vannak folyamatban. Lacioa-Bozevácótól délre újból visszavertük az ellenséget. A bolgár csapatok gyors lendülettel hatalmukba kerítették Sultan-tepet. (Egripalánkától délnyugatra.) Kumanova irányába való előnyomulásuk alkalmával kétezer embert foglyul ejtettek és tizenkét ágyut zsákmányoltak. Legfelsőbb hadvezetőség. (Ministerei-nökség sajtóosztálya.)

A nemzeti kölcsön.

Arad, október 20

A háború immár olyan óriási méreteket ölt, amilyenekre még csak megközelítőleg sincs példa a történelemben. Ennyi fronton, ilyen nagy területeken, ilyen nagyszámú ellenséggel még soha hadsereg nem harcolt. És lám a mi világhírű vitézségű derék katonáink hűségese szövetségeseinkkel vállalva minden vonalon legyűrjük, összetörjük a nem igazságos ügy szolgálatába szegődött ellenséget. Még egy kis kitartás és véglegesen letiporjuk ellenségeinket, egyszer mindenkorra elveszük kedvüket attól, hogy veszünkre törjenek.

A létünkért folytatott háborút azonban csak úgy lehet sikeresen tovább vinni a végleges győzelem felé, ha a nemzet a véráldozaton kívül a szükséges anyagi eszközöket is rendelkezéjére bocsátja a háború céljaira.

A háború anyagi eszközei előteremtésének egyetlen módja a hadikölcsön, amely a legnagyobb módot nyújt arra, hogy a szent ügy szolgálatába álljon. Közvetve azonban egyéb jelentősége is van a hadikölcsönnek. Népszerűsíti az állampapírokat, mintegy előkészíti azt az ideális állapotot, hogy az államkölcsönök itthon legyenek elhelyezhetők s így az állam hitelműveletei tekintetében nem lesz ráutalva a külföldre, hanem a saját polgárai lesznek a hitelezői, a saját polgárainak fog kamatot fizetni. A hadikölcsön tehát a közgazdasági önállóságot és kulturát is fejleszti, ezenfelül módot nyújt a kispénzes embereknek is magas kamatozás elérésére.

A kormány mostan harmadszor fordul a nemzethez és a harmadik hadikölcsön kibocsátása kapcsán hi-

vatkozik a hazafiúi kötelesség teljesítésére. A felhívás szól mindenkinek, nagyoknak, kicsinek, gazdagoknak, szegényeknek egyaránt. Sőt a kistökére kiválóan fontos feladat vár, mert a kistöke megfelelő tervszerű koncentráció folytán igen számottevő hatalmas gazdasági erőt képviselhet. A szétszórt, egyenként csekély s ennélfogva improduktív kistökékből a leg-hatalmasabb tőkeerő kovácsolható össze, amire egyébként igen szemlélhető példát nyújt a postatakarékpénztár.

Ez az állami pénzügyi intézet egyéb tevékenysége mellett immár évtizedek óta tölti be a kistökék koncentrálásának hivatását és e tekintetben nagyon szép eredményeket mutathat. Egészen apró betétekből sok száz milliót gyűjtött már össze.

Ez a szerepe a hadikölcsön körül is meg van a postatakarékpénztárnak, amelyre itt is az a feladat vár, hogy a legelrejtettebb kistökéket is megnyerje a nagy célnak. Az első két kibocsátás alkalmával már tanujelét

adta a postatakarékpénztár, hogy ezt a szerepét milyen eredményesen képes betölteni. Az első hadikölcsönre 73 millió koronát, a másodikra 75 millió koronát jegyeztek a postatakarékpénztárnál. Minthogy azonban eddig még csak a népesség 3%-a jegyzett hadikölcsönt, — szemben Németországgal, ahol 5% az arány — e tekintetben még nagy feladatok várnak a postatakarékpénztárra, amely a kiterjedt postahálózat és annak révén, hogy minden postahivatal egyszerűsmind a postatakarékpénztár közvetítő hivatala is, ugyszólván közvetlen kapcsolatban áll a feleivel.

Minden remény megvan, hogy a mostani kibocsátás az eddigieknél is fényesebb eredménnyel fog járni. Senki sem vonhatja ki magát e hazafiúi kötelesség teljesítése alól. Meg kell mutatni az egész világnak, hogy a vér- és pénzáldozattal egyaránt nem fukarkodunk és az itthonmaradottak csak úgy teljesítik kötelességüket, mint a harcúteremen küzdő fiaink, testvéreink.

Üzérkedés a tejjel.

(A Nagy Sándor-utcai szatócs mesterkedése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 20.

A visszaélések legrefináltabb módjaival találkozunk a háború alatt. Néhány kapzsi teremtes a legkitűnőbb alkalomnak tekinti a háború-okozta nehéz helyzetet arra, hogy minél nagyobb hasznot vágjon zsebre. Legujabban a tej körül tapasztalható olyan arányú üzérkedés, amilyenre még nem volt példa. Hogy a tej árát két hónap alatt 32 fillérről 40 fillérré emelték föl a merész árdragítók, az ellen már nem zúgolódik a közönség; ha a hatóságnak nincs ellene kifogása, hogy a legfontosabb élelmiszert, amely nélkül nem tudunk élni, mesterséges módon drágítják a haszonlesek, akkor a fogyasztó közönség hiába is zúgolódik.

As alább közlendő eset eddig páratlanul áll Aradon és épen azért nyomatékosan felhívjuk rá a rendőrség figyelmét, ha ugyan már eddig is nem tették meg a följelentést az ügyben. A Nagy Sándor-utcsában és a szomszédos utcákban lakók nem a nagyobb tejtermelőktől veszik a tejet, hanem a környékbeli parasztszasszonyok, az úgynevezett „mili-Márik” hordják nekik ezt az élelmiszert literenkint 32 fillérért. Egy szatócsnak úgy látszik, szörnyen fájt a szíve, hogy a lakók ilyen „olcsón” júnak a tejhez és elhatározta, hogy ő ezen keresni fog. Behívta a tejes asszonyokat a boltjába és imígyen szónokolt:

— Milyen bolondok maguk, hogy olyan olcsón adják a tejet és a mellett még az emeleteket is iárlják. Ma jó ajánlatot tessék ma-zuknak. Hozzák be hozzám a tejet minden reggel és én 36 fillért adok egy literért, tehát 4 fillérral többet és a mellett még nem is kell maguknak az emeleteket járni.

A tejesasszonyok természetesen elfogadták ezt a pompás ajánlatot és a szatócs boldogan dörzsölgette kezét. Ettől fogva a túlélelmes greizeleros ilyen üzeneteket küldött a környékbeli fogyasztóknak:

— Aki tejet akar, az kaphat tőlem, 40 fillérért literjét. De csak az kap tejet, aki a cukrot is tőlem veszi.

— Nagyon drága ez a tej. — merse megkockázatlanul néhány vevő.

— Lesz még drágább is, lesz még 50 fillér is.

— Ha a cukrot hogy tetszik adni?

— Hatvan krajcár kilója.

Tessék hallani? A tejet literenkint csak 40 fillérért adja, de csak úgy, ha a cukrot is

tőle vásárolják kilogrammonkint 1 korona 20 fillérért. Hogy a cukor maximális ára 1 korona 12 fillér, azzal nem törődik a vértanu-utcai szatócs. Na, majd törődik vele a rendőrség.

Budapest tüntet

a bolgár szövetségesek mellett.

(Felvonulás a bolgár konzulátus elé. — A bolgár főkonzul magyar beszéde.)

Távíratilag tudósítás.

Budapest, október 20.

A főváros polgársága ma este a bolgár és török főkonzulátusok tiszteletére tüntető felvonulás rendezett. A főváros közönsége este nyolc órakor gyülekezett a központi városbába udvarán, innen a Károly-köruton, az Andrássy-uton vonult fel az István-ut 63. szám elé, ahol a bolgár főkonzulátus van.

Itt a polgárság nevében Havas R-zső udvari tanácsos mondott üdvözlő beszédet Pantse Dorev bolgár főkonzulhoz. Beszédében többek között azt mondta, hogy üdvözlő a bolgárokat, mert habozás nélkül léptek rá az igazak útjára, a magyarok ujjongva örvendenek ennek, mert a két nemzet rokonszomszéd, azonkívül Ferdinánd királynak magyar vér csörgedezik orsiban.

— Kívánjuk — mondotta — hogy a bolgár nemzet legyen nagy, hatalmas és dicső.

Az üdvözlő beszédre Pantse Dorev főkonzul magyarul válaszolt. Mindenekelőtt bocsánatot kért nyelvi és kiejtési hibáért. Megköszönte a bolgár király és a bolgár nemzet nevében a lelkes tüntetést és megígérte, hogy a királyt még ma fogja táviratilag értesíteni. A bolgárok és a magyarok mindig szerették egymást.

— Hat nappal ezelőtt — mondotta — a bolgár ágyuk útján a közös ősök vére beazt a nemes magyar néphez a közös ellenséggel szemben. Isten velünk, sz igazság a miénk, győzelmiünk bizonyos. Éljen a király, éljen a bolgár cár, éljenek a szövetséges népek vitéz hadseregei, éljen sokáig az ezer éves Magyarországnak és jövő szomszédja Nagy Bulgáriának!

Senki ne maradjon el a nemzeti kölcsön aláíróinak hadseregéből!

Az entente utolsó fáradozásai Athénben.

(Görögország és Románia állást foglalása már nem segít a négyesszövetségen.)

Távíratilag tudósítás.

Bukarest—Stockholm, okt. 20.

Az Aftonbladet Görögország magatartásáról a következőket írja: Párisból, Londonból és Berlinből egyidejűleg érkező jelentések alapján véglegesen megállapítható, hogy Görögország nem tekinti ügyét azonosnak Szerbiáéval: Görögország semlegességének igazi okát az a párisi távirat találta el, amely kifejti, hogy a görög hadvezetőségnek az a meggyőződése, hogy a központi hatalmak ellen akkor sem érhet el eredményt az entente, ha Görögország fegyveresen támogatja Szerbiát. A Szaloniki-ben még partraszállítandó csapatok számát illetőleg a legkülönböztetebb adatok állanak rendelkezésünkre s ezekből kitűnik, hogy nagyobb számú seregről nem lehet szó. Az a jelentés pedig, hogy Cadorna „bátor csapatai” egy részét Montenegrón és Albánián át akarja a szerbek segítségére küldeni, egyáltalán nem fogja megváltoztatni a görög vezérkar véleményét a helyzetről.

Sürgetik a görög döntést.

Kopenhága, október 20. A Berlinske Tidende jelenti Londonból: A Times írja vezércikkében:

— Az idő a Balkánon most drága. Minden nap számít. Görögországnak nyilatkoznia kell, vagy az entente mellett, vagy ellene. Oly életbevágó érdekekről van szó, hogy kétértelműségeknek vagy fufangoknak nincs helye. Az angol és francia csapatokat Venizelosz utasítására Szaloniki-be küldték. Az, hogy a görög király jónak látta frontot változtatni, az nem változtat a helyzeten.

Utra készülnek az athéni entente-követek.

Athén, október 20. A Nea Imera jelenti: Az athéni orosz és olasz követek, minden cáfolat ellenére, igen komolyan folytatják uti készüldéseiket. A követek családjai, mint most kiderül, már október 14-én elhagyták a görög fővárost és Olaszországba hajóztak. Az olasz követség készpénzkészleteit, amelyet a Banque d'Athènes kezelt, felvette és egyelőre a követségben őrzi.

Oroszország a Románián átvonulásért.

Turin, október 20. A Stampa pétervári tudósítója, a hivatalos cátoiat dacára, jelenti a következőket:

— Az Oroszország és Románia közötti tárgyalások, a Dobrudzsán való átvonulás megengedése érdekében, közvetlenül a döntés előtt állanak. Diplomáciai körökben az a feltételek uralkodik, hogy Románia nem ad tormanis választ. Az orosz körök remélik, hogy ilyenformán a leggyorsabban megoldják az egész balkáni expedicio kérdését és megmenthetik Szerbiát.

Orosz hadüzenet Bulgáriának.

Páris, október 20. A Petit Parisienne jelenti Pétervárról: Oroszország hadüzenete Bulgáriának közvetlen küszöbön áll. Lehetséges, hogy ezzel egyidejűleg a cár manifesztumot fog intézni a bolgár néphez.

Négy millió korona a harmadik hadikölcsönre.

(Az aradi jegyzések első három napja. — Gyarapodnak az aláírt összegek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 20.

Minden nap, amely a harmadik hadikölcsönre történő aláírások megnyitása óta eltelt, meghozza a maga egy millió koronáját, s hoz az áldozatkészségből emelkedő pénz-koekakóhoz, amelyekből újabb alapokat építünk dícsőséggel harcoló hadseregünknek. Három nap óta tart még csak a jegyzés és az aláírások összege elérte Aradon a negyedik milliót is. Az intézetekben megújulnak azok a jelenetek, amelyeknek az első két hadikölcsönnél tanui lehetünk. Féllett, elrejtett pénzek kerülnek elő szoktól, akik a múltban még mindig kupergatták, ismeretlen sorstól féltették vagyonkájukat; de különösen sok a készpénzjegyzés azért, mert gazdák, kereskedők, iparosok, mindenki, aki terményét, vagy készítményét a hadseregnek, vagy a közlekedés céljaira eladhatta, bővében vannak a készpénznek. És az első két hadikölcsön tanulságai mindenkit meggyőztek arról, hogy jobb, egyszerűbb és jövedelmezőbb módja a befektetésnek nincs, mint a hadikölcsön. Ennek a meggyőződésnek az ékes szóló bizonyosága az, hogy Aradon a pénzügyintézetnél a mai napon a jegyzések összege elérte a három és háromnegyed millió koronát. A postatakaréknál, osztrák-magyar banknál és a hitelszövetkezeteknél történt jegyzésekkel azonban a négy milliót is meghaladja a jegyzés.

Az Aradi Első Takarékpénztárnál

ma a következő nagyobb összegű jegyzések történtek:

Andrényi Károly és Fiai 75.000 korona, Schwartz Herman 20.000 korona, özv. Seidner Bernátné 10.000 korona, Dein Miklós 10.000 korona, Lustig Armin 10.000 korona, Löwinger Miksa dr. 5.000. Apróbb tételekben 2.500 korona. Összesen 132.500 koronát jegyeztek az intézetnél, ahol az eddigi összes jegyzések az 1.042.300 koronát érték.

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál

az eddig történt jegyzések összege 450.000 korona. Nagyobb jegyzések voltak ma:

Dr. Éles Béláné 20.000 korona, Ferber Lajos 10.000 korona, dr. Hász Sándorné (Battonya) 10.000 korona, Lakatos Izsó dr. 8.000 korona, Nágel Henrik 7.000 korona, Hollender Ignác 5.000 korona, Villányi Izidor dr. 5.000 korona, Bender György 5.000 korona, Erdős Pál 5.000 korona és Bauer Jánosné 5.000 korona.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál

ma 135.000 koronát jegyeztek. Ebből az összegből Andrényi Károly és fiai cég 75.000 koronát jegyeztek. Az intézetnél eddig összesen 484.000 koronát írtak alá a harmadik hadikölcsönre.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál
a mai nap folyamán 25.000 koronát jegyeztek kisebb tételekben. Az összes jegyzés eléri a 275.000 koronát.

Az Aradi Ipar- és Népbankban

eddig összesen 977.950 koronát jegyeztek. Ma 8600 korona volt a jegyzések összege. Ebből Déznay Viktor Temesvárról 1200 koronát, Schwarz Armin 2000 koronát, Weisz Armin dr. Nagyhalmágyról 5000 koronát jegyezték.

A Központi Takarékpénztárban

a mai napon 30.000 koronát jegyeztek. Ebből Schwarz Adolf 10.000 koronát, Schwarz Herman 10.000 koronát és Verbos A. és fiai 3000 koronát jegyeztek. Az intézetnél eddigelő összesen 172.000 koronát meghaladó jegyzés történt.

A Viktória Takarékpénztárnál

ma 17.000 koronát jegyeztek.

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál

a mai napig 130.000 koronát jegyeztek. A mai jegyzések között vannak: Färber Lajos 10.000 korona, Lövv Mór 5000 korona, Bekker Lajos 1000 korona, Bekker Erzsébet 1000 korona, Bodroghy Imre dr. és neje 1000 korona. Egyéb jegyzések: 30.000 korona.

Az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezeténél

a heti befizetésekre történt jegyzések összege 151 tételben 120.500 korona. A mai jegyzők között tekintélyes számmal szerepelnek az aradi vaggongyár tisztviselői és munkásai, akik között a jegyzési akció még folyamatban van.

A Közgazdasági Banknál

ma 19.300 koronát jegyeztek. Ebből Tolnay Irma 5000 koronát jegyezték. A banknál eddig összesen 50.100 koronát jegyeztek.

Az Aradi Kereskedelmi Banknál

ma is történtek jelentősebb jegyzések.

Bevonulási paranca. A honvédelmi miniszter körülbelül tíz nappal ezelőtt a hivatalos lapban közzétette, hogy az 1873, 1874, 1875-ik évben született A) osztályú népfelkelők, továbbá ugyanezen években született B) osztályú népfelkelők, akiket a háború ideje alatt soroztak és bevettek, de eddig katonai szolgálatra még be nem hívtak, november 3-án csapattestekhez bevonulni tartoznak. Néhány napja Aradon egy külön hirdetés jelent meg, amely elrendelte, hogy az említett években született A) osztályú népfelkelők azonnal vonuljanak be Kolozsvárra. Ez a póttétel részéről téves intézkedés volt és a jelentkezőket vissza is küldötték. A miniszter ma az aradi katonai ügyosztályhoz küldött bevonulási hirdetményt azt az intézkedését tartja fenn, a mely a hivatalos lapban jelent meg és e szerint tehát egy az A) mint a B) osztályú 1873, 1874 és 1875. évben született népfelkelők november 3-án vonulnak be. A hirdetményt holnap reggel ragasztatja ki a katonai ügyosztály.

Az elfoglalt tartományok és a nagybancok. Budapestről jelentik: A múlt hónapban megjelent az első fecske az okkupált tartományokban, az első német bank fiókja, amelyet egy pár osztrák telep és a Leszámitoló bank követett. Értesülésünk szerint most nagy vetélkedés folyik a berlini és bécsi bankok közt, hogy minél előnyösebb feltételek közt és minél monopóliisztikusabban biztosítsák maguknak a lengyelországi piacot. Lodztól egész Lvangorodig körülbelül 15—20 bank és takarékpénztár szándékozik letelepülni, az előmunkálatok azonban oly bonyolultak, hogy minden valószínűség szerint csak november és december folyamán fognak azok a fiókok megnyitni, a melyeket az éllelmesebbek jóval megelőztek.

illetéket követel az állam a mezőhegyesi marhák után a várostól.

(Árdrágítás hivataiból. — Busásan megítéztett mentőakció.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 20.

Talán ez lesz a háború esztendeiének legérdekesebb magyar dokumentuma, amit elmondandók vagyunk. Ha a Magyar Nemzeti Múzeum komolyan fogja föl hivatását és a tőle elvárható lelkiismeretességgel gyűjti mindazt, ami a háborúról nyomtatásban vagy kézírásban megjelent, akkor forduljon sürgősen az aradi királyi adóhivatalhoz, kérje el tőle az alább megnevezendő okmányt, csatolasson egy külön szekrényt és abban helyezze el a lelkészei nemzedékek tanulságára.

Háborús furcsaságok

felírással lássa el a szekrényt, hogy mindenki megálljon előtte és álmélkodva hallgassa ez az épületes történetét.

Arad város tanácsa és törvényhatósága ujongó lelkesedéssel fogadta azt a szenális gondolatot a tavasznál, hogy a mezőhegyesi ménesebirtoktól kellene állállatot vásárolni a jelentkező husinség enyhítésére. Hálás pillanataink kísérték az aradi urakat, akik felutaztak Budapestre, hogy a földművelésügyi miniszternél hivatkozva Arad kiváló érdemeire, kegyed találganak és mi mezőhegyesi bizott ökorhusban részeseüljünk. Emlékesünk, hogy már majdnem átadalmat állítottunk föl a haszárkezeti deputációnak, akik valóban úgy vonultak be a városba, mint Hindenburg Varsóba. Hosták az engedélyt a mezőhegyesi marha vásárlására.

Tény, hogy kitérő húst kaptunk, csak sajnos az volt a baj, hogy kissé drága volt és nem sokáig tartott a dícsőség. Sokan, akik azóta sem láttak és ettek marhahúst, még most is érnék a portányos rostélyos pompájú izét.

Ezt a kitérő ist azonban alaposan elkésztette a napokban az aradi királyi adóhivatal, a mely a városra 4265 korona illetéket rótt ki a Mezőhegyesen vásárolt marhák után.

A város és az állambirtok a pénzügyi adminisztráció magasabb tudománya szerint nem a husinség bajain segítendő kerültek egymással eladó és vevő viszonyába, hanem az állam, amely egyik kezének gesztusával mint megmentünk emelt fel a portból, a másik kezével valami ezer év előtti fináncmunkára csap és azt mondja, hogy Arad 4265 korona forgalmat bonyolított le velem, tehát nyugtábellyeg és illeték címén fizet 4265 koronát.

Ezt közlelmezési politikának nevezik. Ez az az akció, amelyre Sándor János belügyminiszter az éllelmiszert drágítók ellen kiadott és ditirambusokkal fogadott rendeletében megkövetel a hatóságoktól? Megparancsolta, hogy a hatóságok nyomozzák ki az árdrágítókat és soron kívül ítéljék el szigorúan.

Ime mi egyet már kinyomoztunk.

A becsület, kötelesség és józan ész parancsolja, hogy jegyezzünk hadikölcsönt.

Angol buvárhajók és német torpedónaszádok harca

(Ütközet a dán szigetekenél.)

Távirati tudósítás.

Kopenhága, október 20.

A „Berlingske Tidende“ jelentése szerint szerdán a Møen-sziget közelében tengeri ütközet volt angol tenger-alattjárók és német torpedónaszádok között. A sziget lakói délelőtt Klintholmen partmenti helység előtt igen erős ágyuzást hallottak, a sűrű köd miatt azonban nem bírták az eseményeket szemmel követni. Másnap több halászbárka kötött ki a szigeten és a halászok elmondották, hogy az elmúlt nap folyamán egy cirkálóból és két torpedónaszádból álló német hajórajjal találkoztak. Alig haladtak el a hajó mellett, hatalmas ágyuzás kezdődött. Pénteken egy dán torpedónaszád ment a küzdelem színhelyére, hogy a küzdelem esetleges nyomai után kutassanak.

Nem süllyedt el német hadihajó.

Kopenhága, október 20. A Nazional Tidende felenti: Szerdán reggel a dán szigetek közelében német páncélosok, torpedószuszók megütköztek egy angol tenger-alattjáróval. Fél hét órakor a világítótorony óra és a partvidéki lakosság ágyuzást hallott. Amint azt a partról meg lehetett állapítani, a német hajók egy angol tenger-alattjárót fedeztek fel, amelyet nyomban ágyuzni kezdtek, míg ők maguk nagy gyorsasággal haladtak körbe, hogy a tenger-alattjáró támadását kivédhessék. Reggel nyolc óra tájban hatalmas explózió hallatszott és nyomban elsüllyedt az egyik német torpedószuszó. A tenger-alattjáró egy pillanatra még felbukkant, majd pedig eltűnt. Estefelé az ütközet színhelyén megjelent néhány német hajó és hosszasan megvilágította a vizet, de mitsem találhatott.

Illetékes helyen, mint azt berlini távirat jelenti, mitsem tudnak erről az állítólagos ütközetről. Azt, hogy egy német torpedószuszó elsüllyesztett volna egy angol tenger-alattjáró, a leghatározottabban megcáfolják. Valószínű, hogy valami oknál fogva néhány akna robbant föl és ezt tévesztette össze a tengerparti lakosság a tengeri csatával.

Angol kalózkodás a svéd vizeken.

Stockholm, október 20. Az angol tenger-alattjárók garázdálkodásai a svéd keleti vizeken egyre szélesebb körben terjedő izgalmat keltenek Svédországban. Svéd hajók kapitányainak vallomásaiból kitűnik, hogy angol tenger-alattjárók két német hajót a semleges svéd vizeken süllyesztettek el. Ennek következtében a londoni svéd követi kormánya megbízásából erőlesen tiltakozott az angol kormánytól a svéd semlegesség megsértése ellen.

A Stockholms Dagblad ebből az alkalomból azt írja, hogy Svédországra nézve életkérdés, hogy kereskedelmét minden világrész felé akadálytalanul fentarthassa. Svédországnak ma legtöbb kereskedelmi útja Németországba vezet és ha nem is kételkedünk abban, — mondja a lap — hogy Németország érdekeit meg tudja védeni, Svédország feladata, hogy a svéd tengeren őrt álljon. Elengedhetetlen tehát, hogy a svéd hadihajók az egész part hosszában cirkáljanak és hogy szokot a részeket, ahol angol tenger-alattjárók a svéd vidéket megközelíthették, aknákkal védjék meg. A leg-

fontosabb azonban, hogy az angol hadihajók parancsnokai tudomást szerezzenek Svédország határozott akaratáról, hogy semlegessége megsértését ezután egy esetben sem fogja eltűrni.

Aki nincs a harctéren: pénzével harcolhat a hazáért! :: :: ::

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Csütörtök: „Kis Király“ operett, új betanulással.

Péntek: „Lyon Lea“ újdonság, először.

Szombat: „Lyon Lea“ másodszer.

* A színház hírei. „A kis király“ nagyszabású operettet eleveníti fel a társulat, melyben a színház két primadonnája ismét együttesen lép fel, Váradi Margit éneklő Montorini grófnőt, aki ezt a ragyogó énekeszerpet a budapesti népopera-ban is óriási sikerrel kreálta, Horváth Mici játszotta, ki viszont ebben a szerepben azóta legnagyobb diadalait. Az ilyen esték előre is garanciát nyújtanak, hogy a legkedvesebb szórakozásban lesz része a közönségnek. És minthogy a 33-ik gyalogezred zenekara ismét működik a színházban, az operett összes zenei szépségei érvényesülni fognak. — „Lyon Lea“ pénteki bemutatására óriási érdeklődéssel készül a közönség, de nem kevésbé a társulat. Bródy Sándor szenzációs színjátéka teljesen készen várja a bemutató napját. Az összes szereplők a legnagyobb lelkesedéssel készültek az újdonságra, melynek előre látható nagy sikere biztosítva van. K. Kápolnai Juliska, Várnai, Kertész a vezető szerepekben, míg a társulat többi tagjai kisebb-nagyobb szerepekben iparkodnak előmozdítani a nagy sikert. — Előkészületben „A Gyöngyvirág k. a.“, Köpf Kálmán és Bajthay Mihály dr. operett-újdonsága.

* „Csak álom volt...“ (Erna Moréna sorozat I. kép) A színház nagy áldozatok árán megszerezte a legnagyobb élő színművész részvételével készült sorozatot, melynek minden egyes képe úgy Berlinben, mint Bécsben és Budapesten művészi eseményszámba megy. A mai kép meglepő színvonalával, poétikus tárgyával megragadja a nézőt. A három felvonásos darab a szerelem pezsgő levegőjétől telítve, rendkívül érdekes a mese, romantikus a történet magva és amellett feltárja az élet megrázó realitását is. Az éjszakai órák jellemző alakjai vonulnak el a vásznon, akik úgy szűrődnek az éjszaka mámorába ringató füstös levegőjébe, hogy szinte megélevenítenek előttünk. A művész pedig mint egy új tehetség bontakozik ki előttünk, tudásának egész színvonalával. Amit nyújt, az tiszta színarany, a legfinomabb mestermű. — *Manya, a török leány.* Pompás keleti mese legközelebb az Urániában. 5

* Nordisk-premier az Apollóban. (Rita Sacchetto vendégszínháza.) Eledhetetlen műsört mutatott be ma este az Apolló-színház. A mai premier emlékei sokáig élni fognak abban a nagy tömegben, amely ma minden előadásán utolsó helyig megtöltötte az Apolló nézőterét. „A bajadérhalála“ a legszebb, a legfokéletebb Nordisk-dramák közé tartozik, amelyben Rita Sacchetto arat újabb hatalmasabb sikert. A Nordisk Films Compagnie e filmet a szokotnál is gazdagabban állította elő. A bűvös dán partok a legszínesebb, leghatározottabb Indiát varázsolják elénk. A fürdőző Nympha, amely az új műsor másik slágere, egy mélyenjáró társadalmi drámának a címe. Kiváltsága az életnek, kiváltsága a társadalomnak minden művész. Egy világhíres szobrász e kép hőse, hogy művét tökéletessé tegye, egy uriaszonyt választ modellül egy fürdőző nymphát ábrázoló szoborhoz. A művésznek csak csodaszép testének nagyzerű ivelése kellett, a ruhán keresztül. Az uriaszony férje azonban azt hiszi, hogy felesége egészen megfedkezett a társadalom kényes kívánságairól. S ebből fejlődik az izgalmas dráma. Csütörtökön mutatja be utoljára az Apolló ezt a kiválóan esod-szép műsört. 3

TARKASÁGOK.

★

(A hirsplacc). Egy tartalékos katonatorvos beszélt el ezt a kis történetet: A csabai százegyes bakák szörnyű nagy respektussal vannak a köztözhely iránt, amelynek az ő magyaros nyelvükön Hilfsplatzból hirsplaccá idomul a neve. A „hirschplacc“ ott van valahol a harcoló front mögött, jól védett helyen. Jön már most a rajvonal irányából a ravaszkodó baka és oda vándorog a „hirsplacchoz.“

— Jó helyen járok? — kérdi elnyújtott, siránkozó hangon.

— Mit keresel, fiam? — szól hozzá a sebesültekkel dolgozó orvos.

A baka jól körülnéz, látja, hogy vörös kereszt lobogó leng a sátor fölött, sárgapariolisz szanitécek buzgólnak, de még az orvost is ismeri, hogy az a százegyeseknél van, hanem az nem akadály abban, hogy siri hangon tovább ne kérdezzen:

— Ez-e a százegyesek hirsplaccja?

— Ez hát fiam, csak halljuk mi a bajod, beszélj bátran, hiszen most a baka a legnagyobb ur!

— Jaj nagyságos doktor ur szeretnék elmenni valahová!

— Mehetsz fiam, amerre csak akarsz — szól az orvos, aki ismeri már a csabai bakák tempóit. — Nézd: jobbra is a lövészárkba visz az út, balra is: mindegy merre megy.

— De amikor úgy fojyik a vérem, nagyságos doktor ur.

— Megsebesültél fiam? No akkor gyere hamar.

— Nem vagyok sebesült nagyságos uram, csak gyenge. Szeretnék kicsit hazamenni.

— Mehetsz fiam, hogy ne mehetnél.

— Csak hogy a doktor urnak tetazene ócdulát adni.

— Csak ócduláról ne beszélj fiam. Mindent kérhetsz, csak ócdulát nem.

A baka még egyszer körülnéz, elbuszik tekintetével a „hirsplacc“-tól és mintán most már úgy is mindegy, leveti a siri hangot és nyugodt szóval mondja:

— Akkor nem marad más hátra, mint hogy visszamenjek csapatomhoz.

Es elindul visszafelé, amerre a lövészárkok húzódnak.

(Melvik harctérré?) Ugyancsak csabai bakával történt. Összevágatják az indulásra előkészült menetzászlóaljait. Az egyik bakát megkérdezi a hadnagy:

— No válassz fiam: hová akarsz menni? Északra az oroszok ellen, vagy a déli harctérré a taliánokra? Reád bízom, választhatasz.

— Hát ha választhatok, nekem egészen mindegy, csak — Csabán legyen az a harctér!

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Carp Péter román kormányváltozást vár.

(Románia terménykivitele. — A Goeben a román partok előtt.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, október 20.

A bukaresti lapoknak jelentik Jassyból: Magán uton értesülünk, hogy a közel napokban, körülbelül kedden, szerdán, két bizottság érkezik a határra azon megbízatással, hogy Romániában terményt vásároljon. Az egyik bizottság egyenesen Berlinből érkezik Itzkaniba. Egy osztrák bizottság Mihailenibe megy terményvásárlás céljából. Kapcsolatban ezen hírekkel, jó forrásból közlik, hogy az osztrák hatóságok közelebről megnyitják a burdujenii határt a román export részére. A jelzett bizottságoknak az az utasításuk van kormányaik részéről, hogy lisztet is vásároljanak. A jassyi kerület mezőgazdájának egyik e célból összeállított bizottsága fog a német és osztrák bizottságokkal tárgyalásokba bocsátkozni.

Kormányváltozás lesz Romániában?

Bukarest. A Bukarestben ma reggel megjelent oroszofil lapok egyikének írják Jassyból:

Carp Péter, aki egy jassy-i személyiséggel utazott a vasuton, a többek között a következőket mondotta:

— Legyetek elkészülve, rövid időn belül a kormányban változás lesz.

Goeben Constanza előtt.

Bukarest. A bukaresti lapoknak Constanzából küldött azon jelentéseire, hogy a constanzai kikötőből idegen hadihajókat láttak, amelyek keleti irányban tovább haladtak, hivatalos helyről az alábbi jelentést adták ki:

— Egy török páncélos hajó, előbbi nevén „Goeben”, mintegy két tengeri mérföldnyi távolságban teljes gőzzel elhaladt Constanza előtt. A hajó, amely északról jött és a szokásos üdvözlést megadta, Várna felé folytatta útját. Rövid idő alatt még másik három hajót láttak, a látszat után torpedónaszádok voltak, amelyek ugyanazon irányt követték.

Épül a román municiógyár.

Bukarest. A Bukarestben létesítendő katonai municiógyár alapkövének ünnepélyes letét-le Anghelescu dr. köz munkügyi miniszter, Ilescu tábornok, hadügyminiszteriumi vezetőtitkár, Cotteacu, a vasutak vezérigazgatója, nagyszámú magasrangú tiszt és mérnök jelenlétében történt meg. A municiógyárat a Dimbovitza-parton, a Ciurel malom közelében építik.

Bolgárok előnyomulása a Timok mentén.

Bukarest, okt. 20. Turnu-Severinből jelentik: A bolgárok immár a Timók völgyének Bulgáriával határos egész részén benyomultak Szerbiába. A völgyet heves ágyúzás rázza, amely főleg Negotin irányából erős. Azok a görög tartalékosok, akik Romániából hazatérőben voltak, visszaérkeztek Turnu-Severinbe. Hetven szerb család

Radujevatzból, amelyet a szerb hatóságok kiűritettek, a Dunán át Romániába menekült. A bolgárok előnyomulása ellenállhatatlan erővel folyik.

Orosz erőlködések Besszarábiában.

Bukarest, okt. 20. Tulceából jelentik a bukaresti lapoknak: Ismail orosz helységben október 18-ára falragaszokkal hívták fegyver alá a tartalékosok utabb hét korosztályát. Más értesülés szerint október hó 14-én Besszarabia minden városában az orosz kormány egy bizottságot létesített, amelynek az a feladata, hogy az összes otthon lévő orosz sebesülteket megvizsgálja és a teljesen meggyógyultakat uira kiküldje a harctérre. Tegnap Reni felé 250 tartalékos utazott el ebből a kategóriából, Ismailból.

Románlával nem szakították meg a pénzügyi összeköttetést.

Rotterdam, október 20. Az Economist jelenti: Azzal a hírrel szemben, hogy Románia a központi hatalmakkal pénzügyi téren megszakította az összeköttetést, megállapítják, hogy a bécsi, budapesti és német pénzügyi hatóságok a hadifoglyok részére történő orosz átutalások legnagyobb részét a román bankok útján intézik el. Az összeköttetés tehát még fennáll.

A másodszor elfoglalt Belgrádban.

(Magyar alpolgármester a szerb fővárosban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, október 20.

A sajtóhadiszállásról jelentik: A haditudósítók első csoportja két napot Belgrádban töltött, amelynek elképzelhetetlen nehézségekkel történt meghódításával győzelmes szerbiai offenzívánk az egész vonalon megindult. Még láthatók friss nyomai az elviharzott harcoknak, a szerbek kétségbeesett ellenállásának és a mi csapataink hősiességének, amely előtt az elkerülhetetlen végzet tudatával és elszántsággal telt szerb vitézségnek sem volt megállása.

Hajón mentünk át Zimonyból Belgrádba, a Száva vizi utvesztőjén. A két part közé ékelt szigetek közt haladtunk, a melyeknek Belgrád ostromakor mint Hunyadi János és Jenő főherceg idején, most is jelentékeny szerep jutott. A Száva kiterjedt árterületei majdnem lehetetlenné tették a tájékozódást. Ezek között kanyargott a hajó a Száva megdagadt vizén, a melyből az előző napon kilenc aknát emeltek ki azzal a kettővel együtt, a mely megérkezésünk napján délelőtt felrobbant, állítólag egy belgrádi öregasszony büns közreműködésével. A Száva-meder megtisztítottak tekiathető és most már a két part között élénk és zavartalan a hajóközlekedés.

Az elpusztult Kalimegdán.

Belgrád a Száva tükreben nézgeti fátongó sebeit. Legjobban a Kalimegdánt tépte meg a harc. Az erősség egyik szárnya megrogyott, vastag falai elporladt törmelék gyanánt elborították az egész magaslatot. Az ormán büszkélkedő fehér épületben, mely valamikor a

szerb hadiskola hajléka volt, óriási lyukakat vájtak gránátjaink. Az összeroskadásig sebzett várban levő helyőrségi templom is megrongálódott. Az a kis kilátótorony, amely kíváncsi emberként állandóan figyelni látszott Zimonyt és amelyben a harc alatt csakugyan tüzérségi megfigyelő bujt meg, feloldalt dült. Később, a mikor ott jártunk, láttuk, hogy nem maradt sértetlenül a Kalimegdán többi épülete sem. A legszembeütőbb a bástyaszerű Nebojsze (Ne félj)-torony, amely politikai foglyok börtöne volt. Ezt megkimélte a gránáttűz. Előtte vastagfalú bolthajtásos sárga épület: a régi vámház, amely szintén sürgős segítség után áhitozik. Mellette nagy közraktár-épület, amelyre maguk a szerbek vetették tüzeceóvát, hogy égető lángja megvilágítsa a csillagtalan éjszaka titokzatos fenyegető sötétségét.

Belgrád belső városrészei épek.

A belső város, amint hamarosan megállapíthatom, nem szenvedett tulsokat. Végigjártam a városnak a háboru előtti események révén történelmi nevezetességre vergődött épületeit és az orosz követség földszintes házában kívül, amelynek a szomszédos épületbe vivő üveges folyosóját szétrombolta egy nehéz gránát, jóformán mind teljesen sértetlen. Kívülről nem látszik sérülés nyoma a konakon sem és bent is csak egyetlen szoba pusztult el. Egy gyújtógránát eshetett rá, mert fekete üszökké égett benne minden. Ami értékes holmija volt a királyi palotának, mind elhordták belőle. Ami megmaradt a berendezésből, katonáink összehordták a hallban, úgy, hogy a szobák mind üresek, csak a könyvtárszobában maradtak meg a szekrények és a trónteremben az aranyozott trónszékek. A még nem egészen kész új konaknak nem történt bántódása, aminthogy épségben maradt a külügyminiszterium palotája is. Itt benéztem a tanácskozó terembe, ahol annakidején a jegyzékünkre adott alattomos választ megfogalmazták. Minden úgy maradt meg benne, ahogyan Pasicsék otthagyták. Mintetlen Péter király életnagyságu színes képe és a nagy ovális asztalt a régi zöld posztó takarja. Csak az egyik sarokban áll egy új holmi: egy ágy, amelyet csak az imént hagyott el ottani parancsnokságoknál alkalmazott altisztünk.

A híres Moszkva-szálló is épségben van, csak Milán Király-utcai frontján levő optikus üzlet pusztult el benne. Belgrád egyáltalában nem teszi a bombázott város benyomását az emberre, azonban siralmas állapotban van a nagy sárga színházépület és a mellette levő egyetem. Az utóbbi sérülései alkalmasint régi keletiek, mert roskadozó emeleit alátámasztották és a falaiba vágott réseket téglával tömtek ki.

Megérkezéseimkor az utcák teljesen néptelenek voltak, mintha minden élet megdermedt volna a városban. Az üzletek legnagyobb részét zárva és szuronyos őrök védik azokat a kifosztástól. Egy helyen a leeresztett vasredőn cédula van ezzel a fölirással: „Kérem ez az üzlet ne barosanak, onnan satru vagyok”. (Kérem, ezt az üzletet ne bántásák, mert onnan átrul vagyok.)

Tanui voltunk a város lassu magához térésének. Belgrádban való tartózkodásunk második napján már itt is, ott is beszélgető csoportok tüntek föl, jobbára asszonyok, akik részint a pincékből bujtak elő, részint a hegyekből tértek vissza, ahova a bombázás elől menekültek. Egyik másik bolt is kinyitott és megkezdte üzemét a Balkán-szálló étterme is, ugyanas, ahol annak idején sok parázs mulatságok rendezett Gyorgye herceg.

A szerb főváros magyar alpolgármestere.

A hódítók nem a győzők kérelmelhetlenségével lépnek föl. Éppen akkor érkeztem a városházára, amikor a várparancsnokság nevében két kapitányunk az újonnan kinevezett polgármesterrel, Petrovics Kosztával és a tanácsstagokkal a hátramaradt lakosság ellátásáról tárgyalt. Petrovicsot és helyettesét már a most bevonult hadak főparancsnoksága nevezte ki.

A polgármester, aki helyettesének, Lévai István belgrádi magyar fogorvosnak társaságában volt, a városházán ismertette Belgrád viszonyait:

— A város 95.000 főnyi lakosságából mindössze tizenötezer maradt itt. Többnyire szegények, akik a hatóság gondoskodására szorulnak. A változást egykedvűen, sőt fásultan fogadják, ellenséges indulat nincs a hódítók iránt. A kormány már december óta magára hagyta a várost. A miniszteriumok, amelyek

akkor eltávoztak, nem tértek többé vissza és minden funkciót a rendőrség végzett, amely azonban most természetesen szintén elvonult. Nesztorovics polgármester október ötödikén távozott el a városból és a város ügyeit most egy bizottság vette át, amelynek harminckét tagja közül öt régi tanácsstag, huszonhét pedig új. Éppen most készülünk az eskütelre. A király egyetlen egyszer volt itt, december 16-án, három nappal az osztrák-magyar hadsereg kivonulása után. Az utóbbi időben meglehetősen nagy élelmezési zavarokkal küzdött a város. Egy időben a liszt és cukor egyáltalában elfogyott. Később javult az állapot és akkor a cukor kilójáért négy frankot, a lisztért pedig egy frankot fizettünk. Most a következők itt az árak: marhahús 2 korona, disznóhús 2 korona 20 fillér, zsír 3 korona, főzöliszt 1 korona és kenyérliszt 70 fillér.

A Messter film-gyár az Aradi Közlönyhöz.

(A németek értékelik a magyar vitézséget. — Hibás magyar felírások a moziban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 20

A mai háborús idők legnépszerűbb szórakozása — ezt határozottan mondhatjuk állítani — a mozi. A közönség naponta valóságos megröszmolya a mozgóképek színvonalát s a különböző három és négyfelvonásos drámák, vígjátékok és slágerek mellett érdeklődése főleg a harctéri felvételek felé irányul. Természetesen e tekintetben a német gyárak vezetnek s szinte hihetetlen az a gyorsaság, amellyel alig néhány nappal a világot megrázó események után már eredeti felvételekben mutatják be azt mindenütt a világon a mozik közönségének.

Rendkívül érdekesek és értékesek ezek a harctéri felvételek s a közönség szívesen érdekli azokat szemlélni. Nem egyszer azonban kínos megütközést is keltenek a harctéri felvételek a magyar közönség számára: egy belügyminiszeri rendelet értelmében ugyanis Magyarországon csak magyar feliratu filmek lehet játszani s nem egyszer ezek a magyar felírások bizony botrányosak. Ez azonban kisebb hiba: megtörtént például az is, hogy a német filmek egyszerűen elsikkasztották a magyar államot, a magyar hadsereget s felirataikban állandóan az „osztrákokról” és az „osztrák” hadseregről beszéltek.

Körülbelül egy hónap előtt az aradi Apolló színház a berlini Messter Filmgyár egyik igen érdekes harctéri felvételét mutatta be, amelyen többek között szerepelt Vilmos császár látogatása az osztrák-magyar főhadiszálláson s találkozás a Frigyes főherceggel, az osztrák-magyar hadsereg főparancsnokával. E jelenetek címei — eltekintve hibás magyarságukat — a következők voltak:

Vilmos császár látogatása az osztrák főhadiszálláson

Vilmos császár találkozás az osztrák hadsereg főparancsnokával.

A szelvényben felhangzó megbotrányozásnak adtuk csak kifejezést, amikor abban a meggyőződésben, hogy rosszhiszeműségről szó sem lehet, hosszabb levélben figyelmeztettük az illető berlini filmgyárat tévedésére. Feltevésünk valóban is bizonyult, mert a gyár ma válaszul leveleinkre mély sajnálkozását fejezi ki a dolog felett s kijelenti, hogy az a jövőben

nem fog előfordulni. Az érdekes levél a következő:

Az „Aradi Közlöny” politikai napilap tekintetes szerkesztőségének

Arad (Magyarország)

Csak ma kaptuk meg szeptember 10-ről kelt b. levelüket s nagyon köszönjük szíves közlésüket.

Remélhetőleg fölösleges, hogy biztosítsuk önöket arról, hogy az a tévedés, amely a magyar fordításba belakerült, nem a mi hibánkból történt, mert mi, amint gondolhatják, nem tudunk magyarul s a címetek egy Kalmár nevű úrral, aki magyar születésű berlini lakos, végeztetjük s jóhiszeműen tehetők fel, hogy az illető ur kötelességét lelkiismeretesen teljesíti. A történetek után öt azonnal felelősségre vonjuk s reméljük, hogy a jövőben ilyen tévedések nem fognak előfordulni.

Németországban tudott dolog s lelkesedéssel beszélnek arról, hogy milyen hősiességgel védik hazájukat e háborúban különösen a magyarok (a német eredetiben „die Magyáren”) s mi németek az ilyen elvéülhetetlen érdemeket megfelelően tudjuk értékelni és megbecsülni.

Kérjük, fogadják nagyrabecsülésünket s maradjunk teljes tisztelettel.

Messter Film G. M. B. H.

A német filmgyár példája is mutatja, hogy ha a magyar publikum minden egyes esetben követeli jogainak elismerését, az nem is maradhat el s egy-egy felszólalás mindörökké véget vet a külföldön olyan tévedéseknek, amely állami létünket s önállóságunkat érinti.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az irásbéli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-tapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték.

Dünaburg megérett az ostromra.

(A kurlandi helyzet. — Japán munició az oroszoknak.)

Távirati tudósítás.

Pétervár, október 20.

Orosz katonai körökben azt hiszik, hogy a németek most komolyan hozzáfognak Dünaburg ostromához. Nem kevesebb mint hat német hadtest gyülekezett a kreuzburg—mitau vonalon. Délnyugat felől az ellenség másfél, legfeljebb két napi járásnyira van a várostól és csak néhány mérföld választja el a vasúti vonattól. Az oroszok azzal vigasztalják magukat, hogy Mitau és Riga még kezükben van.

London. A Times a következő pétervári táviratot közli: Riga tarthatatlan lett, miután a németek segédesapatokat kaptak. Az orosz védősereg készül észak felé elvonulni, nem mintha feladná a várost, sőt ellenkezőleg, a legnagyobb erővel fogja folytatni a hadműveleteket, de közel van az a veszedelem, hogy a németek délkelet felől bekerítik Rigát. Az egész fronton Dünaburg környékén nagy támadás várható.

Százezer japán készült orosz municiót.

Zürich. A Züricher Zeitung jelenti, hogy a japán kormány elhatározta, hogy elsősorban Oroszország municióhiányán fog segíteni. Eppen ezért száz gyár százezer munkással már most megkezdte a munkát. Ezen a gyárakon kívül még egy nagy kőszergyárat fognak alapítani.

Orosz erőlködés Keletgaliciában.

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az oroszok nagy erővel támadnak északi Volhyniában és az észak felé esatlakozó szakaszokon, hogy a Svir nyugati partját elfoglalhassák és kényyszerítsenek bennünket, valamint a németeket arra, hogy nélkülözhetetlen tartalékainkat más frontokon ne használhassuk föl. Az ellenfél támadásait az összes vonalakon súlyos veszteségek mellett utasítottuk vissza. Car-toriják környékén az oroszok jelentéktelen kis térfelületet mondhatnak a magukénak, de ellentámadásunk már itt is kedvezően fejlődik.

Elpusztított páncélvonat.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Az észak—volhyniai harcok folyamán az oliká—rovndi vasúti vonalon rendkívül nagy szerepet játszott egy orosz páncélvonat. Nemsokára azonban tűzsergényünknek sikerült a vonat lokomotívját egy gránát-telitalálattal fölrobbantani. A vonat kisklott és mozdulatlanul hevert állásának előtt. Arkáinkból nyomban elindult egy osztag, amely odalopódzott a kisklott vasúthoz. Itt azután kiderült, hogy a páncélvonat legényessége megszökött és hátrahagyta a gépjegyvereket, azonkívül számos gyalogsági fegyvert. A vonat belsejében nagy tömeg gyalogsági és tüzérségi municiót találtunk. A hátor osztag használhatatlanná tette a vonatot és az ágyukat, a szakmánnal pedig visszavonult állásainkba.

Minden ötven koronás kötvény jegyzése egy-egy csöpp, melyekből milliárdok lesznek a hadsereg számára.

Makedónia szívében járnak a bolgárok.

(Istip elfoglalása. — Oszériát elszakították az entente segítségétől. — Olasz rémület a bolgár előnyomulás miatt.)

Távírti tudósítás.

Szófia—Budapest—Bukarest, okt. 20.

A Bolgár Távirati Iroda jelenté: A bolgár csapatok ma bevonultak Istip és Radoviste makedóniai városokba. (Istip a Bregalnica mentén a Vardar völgyétől és Köprülü—Veleztől 25 kilométerre van, Radoviste pedig Istiptől keletre.)

Bolgárok előnyomulása az egész fronton.

Szófia. Ma délután félhatkor a következő hivatalos jelentést tették közzé: Hadseregeink Szerbiában való előnyomulásuk során elérték a Crni-Vhr—Sarbanovac—Radissevac—Balince—Novabalte—Ilveci vonalat. A Vlassina mocsártól délre elfoglalták a Bancingrod magaslatot. A magaslat ellen intézett támadásban lovasságunk is közreműködött és száznolcvan szerbet levágott, ötvenet foglyul ejtett. Észak felől intézett, dél felől egyes harci mozdulattal kombinált vitéz támadással csapataink hatalmukba karították Sutan-tepe nagy jelentőségű stratégiai pontot. A Stratin-fronton mintegy 2000 foglyot ejtettünk, 12 ágyut és lőszerládákat zsákmányoltunk.

Bolgár közigazgatás Makedóniában.

Szófia, október 20. Az ujonnan meghódított Egripalanka városában bolgár hatóság működik. Pechesevóban pedig, hivatalos jelentés szerint, mindjárt a helység megszállása után, megnyílt a bolgár iskola.

Knyazevác bevétel előtt.

Szófia, október 20. Szófiában minden percben várják a Knyazevác bevételéről érkező híreket. Az előretolt bolgár őrsök a város közvetlen közelében állanak. A knyazeváci vasuti vonalakat a szerbek tökéletesen szétrombolták. Mint a harotérről érkezett újabb tudósítások jelentik, a bolgár hadüzenet napján egy kicsiny, de bátor bolgár csapat átlépte a szerb határvonalat, egészen Knyazevácig nyomult előre, felgyújtotta a város egy részét és bátor küzdelem közben vonult visszafelé a szerbek túlsúlya miatt. Ez a bolgár osztag rendkívül kitüntette magát. Pírot várát a bolgár aviatikusok ismételt bombázták. Néhány nappal ezelőtt Kragujevac erődítéseit és magát a várost is német repülőgépraj lepté meg és számos bombát dobott le. A dunai hajózás teljesen megakadt, mert a bolgárok végleg elvágták. A bolgár gőzösök újabb nyolc szerb szállítóhajót és több uszályhajót zsákmányoltak. Az egész szerbiai partot aknákkal rakták meg. A várnai kikötőben számos tengeralattjáró úrködik, úgy, hogy Bulgária védve van a meglepetésektől a Fekete-tenger oldaláról is.

Török partvédősereg Várnában.

Szófia, október 20. A Szerbia elleni offenzíva gyors sikere hatalmas lelkesedést kelt. A nemrégiben ideérkezett Liman von Sanders tábornok szállóbei lakása előtt tegnap este nagy ovációk voltak. A lelkesedés tomboló orkánná fokozódott, amikor ugyanoda megérkezett a Várnában partraszállt török partvédősereg tisztikarának egy része. A török tiszteket a tüntetők felkapták s vállukon vitték. A bolgár főváros még ily nagyarányú török-barát tüntetés színhelye nem volt.

Zsákmányolt orosz tengeralattjáró.

Kopenhága, október 20. Szófiából jelentik a „Politiken”-nek: A várnai kikötőbe egy orosz tengeralattjáróval vontatott be egy bolgár gőzhajó. A tengeralattjárónak a gépezete össze volt rombolva s legénység nem volt rajta. A tengeralattjárót kijavítják s használatba fogják venni.

Nis és Üszküb közt megszakadt az összeköttetés.

Szófia. Szalonikii hírek szerint a szövetséges csapatok nagy nehézségekkel küzdenek a csapatszállításoknál. A nis—szalonikii vonal több helyen el van pusztítva. Több teljesen megtelt vonatot utközben megállítottak és a katonákat vissza kellett szállítani a vonal használhatatlansága miatt.

Bukarest. Már az október 17-iki nisi jelentés közli, hogy a szerb csapatok kénytelenek voltak Szemendriától délre hátrább vonulni, mert azok a csapatok, amelyek Belgrádot védték, visszavonultak. Vranja és Raistovac között az ellenség megszállotta azt a vidéket, amely a vasutvonal fölött is uralkodik. Ennek következtében — mondja a szerb jelentés — a vasuti összeköttetés Nistől délre megszakadt.

Páris. (Havas.) Anis-szalonikii vasutvonal állítólagos megszakításáról szóló hírt tagadják. A bolgárokkal vívott első harcok francia sebesültjeit vasuton hozták Szalonikibe.

A szalonikii expedíciós csapatok.

Amsterdam. Az angol lapok azt a hírt, hogy Enoszban csapatokat szállítottak volna partra, valószínűtlennek tartják.

Rotterdam, október 20. A Daily Mail-nek jelentik Szalonikiből: A harmadik gőzös hadtest parancsnokló tábornoka rendeletet adott ki, melyben csapatai tisztjeinek és katonáinak megparancsolja, hogy a szövetséges seregek tisztjeit üdvözljék s velük, minthogy Görögországnak barátai, barátságos viszonyban legyenek. Sarrail francia tábornok ugyanilyen parancsot adott ki.

A szalonikii vasutigazgatóság ezombaton parancsot kapott, hogy a nap folyamán hét vonatot tartson készen 14 000 főnyi szövetséges csapatnak Gavghelibe való szállítására.

Szófia, október 20. A Szalonikiban partraszállított francia csapatok közül a még ott-

levők a várostól északkeletre Lamberti városkában állomásoznak. Az angolok a francia táborhelyet szegélyező magaslatokon ütöttek táborot. Az angol expedíciós sereg különböző formációkból származó katonákból alakult. Az angol oirkálók már kora hajnalban ügyelnek a Kera-Burnu és a Vardar-torkolat közötti vonalon, nehogy a szállításokat az ellenséges tengeralattjárók megakadályozhassák.

Német buvárhajók veszélyeztetik a csapatszállítást.

Genf. A lyoni lapok jelentik, hogy Marseille és Északafrika között a hajóforgalmat a német buvárhajók megjelenése miatt beszüntették.

Páris, október 20. Az Admiral Hamelin francia gőzös elsüllyesztéséről a „Petit Parisien” közli, hogy a gőzös október 14-ikén hagyta el Marseillet, hogy Szalonikibe menjen. A hajón háromszázötvenkét katona és háromszázhatvan ló volt. Október 17-ikén Eretától északra német tengeralattjáróval találkozott, amely rálőtt a gőzösré. A bombázás, amely folyamán a buvárhajó negyven ágyulóvetet tett, több mint két óra hosszat tartott. A lövések zajára francia és angol torpedónaszádok születtek elő. A buvárhajó a naszádok megjelenése után még hat lövést tett. Az Admiral Hamelint egy lövés a vízvonalon érte, mire a víz a hajóba kezdett tódulni. A legénységet a francia és angol torpedónaszádok megmentették. A katonákat Szalonikibe, a személyzet többi részét Maltába vitték. A gőzös bombázása közben hetvenegy katona elesett, negyvenegy megsebesült, hat eltűnt. Valószínű, hogy a gőzös megkísérelte a menekülést, ezzel magyarázható a hajó bombázása.

Olaszország nem kér a Balkánkalandból.

Amsterdam. Rómából jelentik: A tegnapi minisztertanács újból foglalkozott avval, hogy szállítson-e Olaszország csapatokat Makedóniába. A miniszterek elhatározták, hogy a Balkánra nem fognak csapatokat szállítani, de biztosítják a szövetségeseket Olaszország szimpátiájáról.

Páris, október 20. A „Petit Parisien” értesítése szerint Salandra miniszterelnök jegyzéket nyújtott át a királynak, mely szerint Olaszország részvesz az Egei-tenger bolgár partvidékének blokádjába. Ezt a jegyzéket Salandra és Sonnino együttesen dolgozták ki.

Chlasso, október 20. A Szerbiát ostromló hadak előnyomulása nagy izgalmat kelt az olasz partvidék lakosságában, amely bizonyosra veszi, hogy e révén közvetlen veszedelera is fenyegeti. Ugy a szövetséges központi hatalmak, mint Bulgária és Törökország is szerét fogja ejteni annak, hogy a szerbek legázolása után a déli Adria felé nyílt utat biztosítson magának. Ebben az esetben Valona környékét az olaszoknak ki kellene üríteniök s veszedelmesen közel szomszédságba jutnának a szövetséges hatalmakkal épen ott, ahol az Adria a legszűkebb. Valonától az otrantói fokig oly csekély a távolság, hogy az olasz keleti partvidék déli kikötőit a teljes olasz hadiflotta sem bírná kellőképpen megvédelmezni. Brindisi, Ancona, Bari kikötőt épen ezért lázasan erősíti az olasz hadügyi kormány, ami természetesen fokozza

a lakosság izalmát. Igen sokan az ország belsejébe menekülnek s egyáltalán nem adnak hitelt a kormány megnyugtató hirdetéseinek, hogy csupán elővigyázati intézkedésekről van szó. Minden hír, amely a szerbek tévesztéséről szól, növeli a pánikot.

Luganó. A Popolo d'Italia hevesen kikel azok ellen a tervek ellen, hogy Itáliát belesodorják a balkáni kalandba. A lap egyik cikkében egyenesen forradalommal fenyeget arra az esetre, ha Olaszország nem vesz részt a Balkán-akcióban.

H I R E K. LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

London. A Reuter-ügynökség jelenté: Az angol alsóház mai ülése, minthogy politikai incidensek lehetőségére számítottak, zsufolásig látogatott volt, azonban nem történt semmi különös eset. Lord Carson az ülésen nem vett részt és Lloyd George válaszolt azokra a kérdésekre, amelyeket tulajdonképpen Asquith miniszterelnökhez intéztek, mert az ülésen a miniszterelnök sem jelent meg. Az ülésen Dalziel szabadelpvüparti képviselő azt kérdezte, hogy az olasz csapatok, az angol és francia csapatokkal együtt vesznek-e részt a Szerbia érdekében indított akcióban. Lloyd George azt válaszolta, hogy annak a módját, hogy Olaszország miképpen vehet részt leghatásosabb módon a vállalkozásban, a szövetségesek mérlegelni fogják. (Tetszés.) Tennant parlamenti hadügyi államtitkár közölte, hogy szeptemberben mintegy 25,000 angol katona volt németországi fogolytáborokban.

London. A Reuter-ügynökségnek jelentik Athénból: Szerbiában akkreditált diplomáciai kar ma Monasztirba költözik, ahova a kütügyi hivatal több osztályát, az összes nemzeti levéltárat és a szerb jegybankot áthelyezték. A kormány egyelőre Nisben marad.

Szaloniki. Úszküb polgári lakossága tömegesen távozik a városból, miután a szerb hadseregarancsnokság kijelentette, hogy Úszküböt védeni fogják, míg lehet. Az idegen konzulátusok biztonságba helyezték okmánytárukat.

London. Westminster Gazette írja: Az első nagy kellemetlenség, melyet a görög semlegesség nekünk szerzett, abban áll, hogy hirtelen kénytelenek vagyunk olyan országban háborút viselni, ahol a terepviszonyok nehézsége miatt nem számíthatunk annak a szövetségesnek a segítségére, amely ismeri a vidéket és ismereteink hiányosságában kiegészíthetne. A lap azzal vigasztalódik, hogy a főhadiszintér tovább is Franciaország és Oroszország marad.

Manchester. A Manchester Guardian londoni tudósítója azt írja, hogy az angol általános védkötelezettség kérdésében a döntést hat hétre elhalasztották, mert addig láthatók lesznek Lord Derby kísérletének eredményei. Az Asquith-kabinetben egy főnyi többség van a védkötelezettség ellen.

London. A Reuter-ügynökség jelenté: Derby lord ma egy látogatott gyűlésen közölte tervét, mely szerint Anglia ujoncszükségletét a védkötelezettség behozása nélkül fedezheti. Derby lord azt kívánja, hogy lajstromokat készítsenek a polgári hivatásokban nélkülözhetetlenekről. A többi férfiak azután tejszolítandók, hogy lépjenek be a hadseregbe, akár nőtlenek, akár nősek, a fiatalok ép úgy, mint az öregebbek. Ez az utolsó kísérlet Angliában hadiönkéntesek toborzására. Lord Derby reméli, hogy ez a kísérlet nem marad sikertelen.

London. A Times konstatálja, hogy az elmúlt hét sem a balkán problémák, sem a védkötelezettség kérdésének nem hozta a megoldást. A kabinet tagjainak lemondásáról nem lehet szó ez idő szerint. A balkán politikát a parlamentben élénken fogják fejtogetni.

London. A Daily Chronicle ezeket írja: Meglátszik, hogy a négyes szövetségnek nincs közös haditanácsa. A központi hatalmak ebben a tekintetben is előnyben vannak, mert a német vezérkar módszeres alapossgal minden lehető helyzetre nézve megosinálta terveit, ha egyik terv meghiusult, a másikhoz folyomottak. A Balkánon a német diplomaták és a német katonák egymás kezére dolgoztak. A szövetségesek tanulhatnak ellenteleiktől. Lord Kitchener mint hadügyminiszter nem vehetett részt a vezérkarban és maga a vezérkar, a melynek személyzetét a háboru csökkentette, az új helyzettel szemben nem állja meg a helyét. A német vezérkart a háboru nem gyöngítette, sőt még nagyobb tevékenységet fejtett ki, mint azelőtt. Az angol lap végül kijelenti, hogy szükség van arra, hogy a szövetségeseknek közös vezérkaruk legyen, amely Párisban székelne.

London. A Westminster Gazette kiviteli tilalmat közöl, amely minden gypotárakra terjed ki. A tilalom a semleges országokra vonatkozik, amelyek ellenséges országokkal határosak, Skandináviát is beleértve. A kiviteli tilalom a koksza, az állati bőrökre, szigetelt rézhuzalokra és elektromos csövekre szolgáló kábelekre is kiterjed, úgy, hogy ezeket az árucikkeket egyáltalán tilos kivinni.

Róma. Október 24-én valamennyi kerületből bevonulni tartoznak a gyalogság 1882. 1883-iki évjáratának és a bersaglieriknek 1882-iki és az alpiniek 1884-iki évjáratának első és második kategóriájához tartozó olasz tartalékosok.

Berlin. Legújabb jelentés szerint buvárhajóink szeptember havában a következő gőzösöket súlyesztették el: 29 gőzöst 103.316 bruttó tonnasúlyban, 7 halászgőzöst 3134 tonnasúlyal, 2 szállító-gőzöst 19.840 tonnasúlyal, aknákon pedig 6 gőzös súlyedt el 20.612 tonnával. Összesen tehát 144.977 tonna súlyu hajó súlyedt el szeptember havában.

London. A Timesnek jelentik Pétervárról: Hétfőn fontos tanácskozás volt Bark pénzügyminiszter és a legnagyobb pétervári és moszkvai bankok képviselői között. A tanácskozáson a hitelkérdések és a váltóár-olvasm ügyét beszélték meg. A konferencián a lotteria behozatala ellen nyilatkoztak és elhatározták, hogy a rövid lejáratu kölcsön kiadásában Oroszország nem vesz részt. Az amerikai kereske-

delmi kormány engedélyt kapott arra, hogy árumintákat hozzon be Oroszország és az Unió közt a kereskedelem érdekében.

Athén. A Reuter-ügynökség jelenté: Hír szerint az athéni angol és orosz követek közölték Zaimis miniszterelnökkel, hogy kormányaik a Szerbiával szemben való szövetségi kötelezettségek görög magyarázatával nem értenek egyet.

Bukarest. A szerb kormány bejelentette a román kormánynak, hogy a vasuti összeköttetés Nis és Szaloniki közt vasárnap óta megszakadt.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az Actiuena című román lap október tizenharmadiki számában kijelenti, hogy az Epoca híre Csernovic orosz visszafoglalásáról valóságos alapszik, noha az orosz hivatalos kommuniké ezt a sikert még nem jelentette be. Ugyanez az újság jelenté azt is, hogy Lembergét kiűritették és visszafoglalása az oroszok által küszöbön áll. Mindkét hír teljesen valótlan és éppen olyan vakmerő, mint kétségbeesett kísérlete az ententebarát bukaresti sajtónak, hogy azt a megyőződést, a mely Romániában a központi hatalmak katonai fölényéről egyre növekszik, megújassák. Ha ezek a szenzációs jelentések csak részben is megokoltak volnának, akkor az oroszok tekintve a négyes entente jelenlegi katonai és politikai helyzetét, bizonyára nem mulasztanák el, hogy ilyen sikereket az egész világon kikürtöljék.

Harminchármások

a hadsereg aranykönyvében.

(Bátor manásiszivő.)

Az Aradi Közlöny szerkesztője.

Arad, október 20.

A hadügyminisztérium költé a hadsereg hőseiről kiadott aranykönyvbem.

Szabó József, 33-ik gyalogezredbeli tizedes, Biringer Mátyás hősemmel önként indult a 709. sz. magassági pontra, a Jankov hegyre, hogy a 7. század tisztjének életmet vigyen. Arra a kérdésre, hogy hová megy, csak ennyi volt a felelet:

— Meg kell egy kicsit nézmem, hogy mi történik odafönt.

Ott fönt pedig csakugyan történt valami. A hegyre épen akkor ért fel, mikor ott a támasztás javában folyt. Szabó nem sokat gondolkodott. Hirtelen ötkökléssel nekilátott a harchoz és a késítésében három orosz ejtett foglyul. Biringer valódi jóbarátként volt ebben segítségére.

Szabó tizedes örökösen jókedvű s ő tartja ébren a rajonomban a kedélyes hangulatot. Neki mindig ott kell lennie, ahol valami „történik”. Elcsúszó kedve soha sem hagyja el. A jó hangulatnak és bátorságnak nagyon jó mintaképe ő a legénység előtt. Biringer pedig hűségesen vele van minden eselekedetében. Mindketten a 2. oszt. ezüst vitésségi érmét kapták meg.

— Kiténtetés. A király az ellenséggel szemben teljesített kitűnő szolgálata elismerésül Königes Emilt, a 7. hadsereghez beosztott 33. gyalogezredbeli őrnagyot a Signum Laudissal, Nádas Salamon 33. gyalogezredbeli hadnagy számvivőt a vitésségi érem szalagján viselendő arany érdemkereszttel tüntette ki.

— A hadkiegészítő parancsnokság iródája. A polgármester a város lakosságának tájékoztatása céljából közhírré teszi, hogy az aradi os. és kir. hadkiegészítési kerületi parancsnokság iródája október 20-ával a várból a városba Andrássy-tér 14. L. emeletre áthelyeztetit.

— Tisza István gróf az aradi újságíró-egyletnek. Az a drágaság, amely szüntelen növekedésével megmozgatta a fixfizetésre utaltak minden osztályát, éreztette hatását az újságírók életviszonyaiban is. Az újságírótestületekre és egyesületekre hátrált legnagyobb részben az a feladat, hogy segítsék, támogassák a hadbavonult újságírók családjait, valamint az idehaza levő, nehéz viszonyok közé került hírlapírókat. Aradon az Aradi Újságírók Segítő Egyesülete, amely néhány év előtt alakult, példaadó-készséggel járt elől ebben munkában. A háború első és második esztendőjében ezer-ezer koronát meghaladó segínyt nyújtott hadbavonult aradi hírlapíróknak és az ősz elején akcióit kezdett abban az irányban is, hogy az aradi sajtó itthon dolgozó munkásainak helyzetén könnyítsen. A segítő egyesület illusztris elnöke Fábry Sándor dr., az Acsev. vezérigazgatója szeretettel vette kezébe az akció irányítását, felkereste Tisza István gróf miniszterelnököt és felhívta figyelmét az Aradi Újságírók Segítő Egyesületének háborús segítő működésére, kérve, hogy az egyesületet, amely fáradtságosan gyűjtött tőkéjét is igénybe vette már, támogassa a kormány. Tisza István gróf megértő készséggel fogadta Fábry Sándor dr. kérését és kilátásba helyezte, hogy azok között a foglalkozások között, a melyeket a háborús viszonyok elviselhetetlenül kellemetlen helyzetbe juttattak és a melyekről az államhatalom gondoskodni óhajt, az újságírókról sem feledkeznie meg. A miniszterelnök ígéretét már be is váltotta. Ma az az értesítés érkezett Tiszától Fábry Sándor dr.-hoz, hogy a hadsegítő alaphoz kétezer koronát juttat az Aradi Újságírók Segítő Egyesületének.

— Agyuállások a mosóintézetben? Genf-ből jelentik: Geisler párisi német szállodatulajdonos ellen tizennyolc hónapig vizsgálatot vezettek és mintán minden ellene emelt vád alaptalannak bizonyult, szabadon bocsátották, azonban újból letartóztatták Geislerrel, azzal a váddal, hogy La Borgethban, Páris közelében mosóintézetet nyitott azzal a szándékkal, hogy ott beton alapzatot épített a német ágyuk részére Páris ostroma esetére. A mosóintézetben a vád szerint földalatti titkos folyosó kezdődött, amely egészen St-Denisig vezetett. A törvényszék elrendelte a vizsgálatot és perze kiderült, hogy a beton alapzatok a mosógépek számára épültek, a földalatti összeköttetésről pedig szó sem volt, csupán egy pincét falaztattak be. A közvélemény azonban ezzel nem elégedett meg és Geislerben mindenáron kémet akartak fogni. Szakértőkből álló bizottságot küldtek ki a betonfalak újból való megvizsgálására és a pincén át vezető titkos folyosó felderítése céljából. Az újabb bizottság megállapította, hogy a beton alapzatok gyöngék az ágyuk felállításához és csakis mosógépekhez készülhettek. Ez a komisszió elvégezte tehát feladatát és most még egy vizsgálóbizottság működik a pince elfalazása ügyében. Hogy ez a bizottság hogyan végezte feladatát, arról még nem értesültünk, de bizonyos, hogy bármily világosan kiderül Geisler ártatlansága, a franciák részéről újabb és újabb szektatúrákban lesz része, csak azért, mert németnek született.

— Gyógyszertár áthelyezés. Kárpáti János 28 év óta fennálló gyógyszerárát Boros Béni-tér Dengl-féle házból a szemben lévő volt Radnai-ut sarkára helyezte át és a mai napon a nagyközönség rendelkezésére a díszes és a közegészségügyi kívánalmaknak mindenképpen megfelelő gyógyszerárát megnyitotta.

— Öngyilkossági kísérlet. Ma délután a Kossuth-utca végén levő Andrányi-féle gyermekórákban Szabó Istvánné, született Ciklós Róza huszonkilenc éves árnő öngyilkossági szándékból szublimát oldatot ivott. A mentők a kórházba szállították, ahol eddig nem lehetett kihallgatni. Levelet, vagy írást nem hagyott hátra s így tettének okát nem tudják.

— Báránycsőr mellényekre pályázó lapszerkesztőség. A hadseregszállítás fúrosaságai közé tartozik az, a melyről most szereztünk tudomást. A magyar királyi honvédközponti ruhatár parancsnoksága néhány héttel ezelőtt pályázatot hirdetett kétszáz ezer darab báránycsőr mellénynek a honvédség számára való szállítása végett. A pályázati határidő e hó 8-án telte le. Az országból összesen vagy harmincan pályáztak. A pályázók között van — mint a Honi Ipari mai száma közli — a Makói Hírlap szerkesztősége is s a szerény összeg csak kétszáz ezer darab báránycsőr mellény, tehát az egész mennyiség, készítésére vállalkozik 420 ezer korona összeg erejéig. Tudvalevőleg a kormány az érdekelt iparosok és kereskedők kérelmére a legszigorubb elbírálást követi a pályázók szakmai életrétegeket. A szállításhoz különben is csak az illetékes kereskedelmi iparkamara megbízhatósági bizonyítványa alapján lehet eredményesen pályázni. Nem hihető, hogy az aradi kereskedelmi és iparkamara ilyen bizonyítványt állított volna ki a Makói Hírlap szerkesztőségének, mert a kamara nem követ ilyen gyakorlatot. Nagyon valószínű és kívánatos is tehát, hogy a mikor a szűcsök alig tudnak megélni a munkénélküliségtől, ne kaphasson katonai szűcsmunkára megrendelést valamely lapszerkesztőség, ha mindjárt kormányparti is az a lap, a melyet a takácsredaktorok szerkesztenek.

— Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy az alant megjelölt utcákban és napokon este fél 10 órától reggel 5 óráig a vizsgálattal azünetelni fog. És pedig: folyó hó 22-én Weitzer János-, Batthyány-, Kazinczy-, Fábrián-, Kölcsey-, Salacz-, Széchenyi-, Perényi-, Sárossy-, Csiky-, Révay-utcákban, folyó hó 25-én Gróf Apponyi-ut., Erzsébet-körút, Tabajdy Károly-, Könyök-, Patófy-, Eötvös-, Simonyi- és Zoltán-utcákban és a Várban, folyó hó 27-én Hal-tér, Csarnovits Péter-, Bercsényi-, Thököly Imre-, Hájó-, Határ-utcákban, Alsó-Marosparton, Hunyady-, Damjanich- és Háromveréb-utcákban, folyó hó 29-én Zrinvi-, Forray-, Hasszinger-, Rákóczy- és Szent Pál-utcákban. Arad szabad királyi városi gépüzemek igazgatója.

— Az aradi iskolák mozgalma a hadikölcsönért. A német birodalom legutóbbi hadikölcsönének tüneményes eredményében, a mint ismeretes, kiváló része volt a német iskolák lelkes gyűjtésének, a mire jellemző, hogy Vilmos császár a hadikölcsön lezárása után elsőül az iskolákhoz intézett köszönő szavakat. A német iskoláknak ezt a hazafias cselekedetét dicsőregetve igyekezettel akarják követni az aradi és aradmegyei iskolák. Az elmi és polgári iskolák tantestületeibez Köner Károly kirtanfelügyelő intézett felhívást, amelyben őket a harmadik hadikölcsön propagandájának odaadó támogatására hívta föl. Az aradi középiskolák ifjusága szintén élénken érdeklődik a hazafias ügy iránt. Az iskolák ifjuságának hadikölcsön jegyzésére kedvező alkalmat nyújtanak az Aradi Kereskedők Takarékszövetkezése beti betízetésees kölcsönjegyzése, amelynek neti 1 korona, sőt 50 fillér befizetés mellett 5 éven át, mindenki részt vehet a jegyzésben és a mellett alkalmas arra, hogy a takarékosági szellemet lejjesse az ifjuságban. 3988

— Petróleummal vitágitják Pétervár utcáit. Pétervárról jelentik: A városi tanács öt-száz ezer rubel hitelt szavazott meg petróleum vásárlására, mert a város közlajjal fogja világitani az utcákat. A gázművek ugyanis megszüntették üzemüket a nagy szénhiány miatt.

— Arverés a vasuton. Október hó 28-án délelőtt 9 órakor a következő áruk kerülnek árverésre: fűres hordók, vasgéprészek, vasodények, abroncsvasak, kátrány, papirlemez, 1 hordó benzolin, 84 liter pálinka, használt ruhák.

— Meleg trikók gyermekek és felnőttek részére, szép fűsapkák és leányka kalapok, keztük es harisnyák, ugyszintén gyermek-kocsik és gyermekszékék gyári raktára. Legelőször bevásárlási forrás Fischer Nagy-áruház. Fénykép kedvezmény. 227

— Táborba való küldésre alkalmas könyvek, levélpapírok és noteszek Kerpelnél.

— A tanítószág figyelembe ajánlja Kerpel László dúsán felszerelt tankönyv- és tanszer raktárát. Vidéki rendelések pontosan intéztetnek el.

Két király az angol cselzővők ellen.

(A görög és román uralkodók meghíúsították Edward Grey terveit.)

— Tábori tudósítás.

Bern, október 20.

A háború előtt Anglia nem vett részt a francia aranyak és az orosz rubelek balkáni szórásában, mert éppen nem volt érdekében, hogy Oroszország hatalmát növelje. Először tudni sem akart arról, hogy Konstantinápoly orosz kézre kerüljön, irigy szemmel nézte Oroszországnak északperzsi terjeszkedését is és féltette az oroszról Indiát. De már a háború előtt néhány hónappal voltak angol politikusok, akik szerettek volna megértést látni Anglia és a cár birodalma között. 1914 februárjában alkalma volt egy svájci hírlapírónak Londonban egy neves unionista politikussal, a néhai Robert lord meghitt bizalmasával beszélni. Ez kifejtette, hogy Angliának minden áron biztosítania kell az orosz szövetséget, mert csak Anglia, Franciaország és Oroszország erős összetartása adhat garanciát a Németországgal való összeütközés esetére.

— Aki mindig csak a jövő eshetőséget figyeli, ezem előtt tévesztve a jelent, veszedelmes politikát üz és vesztőbe kergeti az országot! — mondta az angol politikus, aki a konstantinápolyi kérdésről és Anglia földközi hatalmáról kezdett ezután beszélni.

De azért a háború közvetlen küszöbén is kellemetlenül és gyanakodva fogadták Angliában az orosz szövetséget. Az angol hadüzenet elküldése előtt két nappal ezt mondta egy liberális képviselő:

— Az egész háborúban az bánt leginkább, hogy Oroszországgal kell szövetségünk. Minden érdekünk egyenesen beleütközik Oroszország érdekeibe... Es ha a háború alatt nem hozzuk be a kötelező szolgálatot, a háború után — a kérdésben nem is habozhatunk — Angliának szüksége lesz nagy hadseregre — Oroszország ellen. Nem adok huzást, hogy a szláv uralom ellen Németországgal vállalva fogunk küzdeni...

Közben elcsöndesedett a gyanu, a nagy angol organumok propagandát csináltak az orosz szövetséges mellett, megrajolták jövődiadalutját Bécsen át Berlinbe. S egy szép napon azután az angol sajtó — beigérték neki Konstantinápolyt. Most már teljes lett az orosz népszerűség Londonban s nem mehetünk át-termekbe, hogy fel ne verjenek minket az orosz nemzeti dallal. Arról, hogy milyen garanciákat adott Oroszország az angol kormánynak arra az esetre, ha csakugyan birtokba veszi Konstantinápolyt, senki sem tudott.

A háború kitörése után Grey egész gondja a Balkánra irányult. Most már megindult az angol arany is a szláv hangulat meglágyítására. Dus ígéretekben pedig, éppen nem volt hiány. Romániának odaigérték Erdélyt, Szerbiának a Bánátot, Horvát-Szlavonországot és Bosznia-Herzegovínát. Grey a mohó étvágyu balkáni kalandor-politikusoktól megszédítve, kétségtelemnek tartotta, hogy a pompásan kiészelt terv meg is valósul. De a balkáni államok nélkül számított. Ezek egymásután kapták a híreket a középponti hatalmak sikerei-

Mindenütt kapható!

Schicht-mosás — Hadi-mosás

a legolcsóbb, legkíméletesebb és leghathatósabb mosási eljárás:

Aztassa be a ruhát „Asszonydicséret” mosókivonat oldatban néhány órára, vagy egy éjszakan át. Most pedig már csak kevés szappan — a legjobb Schicht-Szarvas szappan — szükséges még, hogy szép fehérneműt kapjunk.

Megtakarít munkát, időt, pénzt és szappant.

Ominol kitűnő szer a kezek tisztításához és surolásnál konyhában és házban.

ről a gondolkodásba estek azon, mit érnek az entente ígéretei; ha nekik kellene kisegíteniök kátyuba esett szekerét. Végre Bulgária szint vallott. S következett Görögországban Konstantin király egyenes, energikus és határozott fellépése.

Egyszerre kinyíltak a szemek Angliában is. A szalonkii expedició csak baklövésnek bizonyult, mert hisz az eredeti terv az volt, hogy Görögországot mozgósítsák a Dardanellák ellen, azért — hogy Oroszország megkap hassa Konstantinápolyt. Biztosak voltak Görögország magatartásáról s ezért szánták el magukat az elhamarkodott lépésre. Konstantin király azonban tisztán lát s úgy gondolkodott, hogyha már Konstantinápoly nem lehet görög uralom alatt, inkább maradjon meg török birtoknak, semhogy a nagy szláv intrikák gócpontjává válják.

Es Románia? Angliának ez az utolsó reménye, de ez is teljesen maradt. Károly király halála nagyon megnövesztette az angol várakozásokat, mert tudták, hogy az elhunyt fejedelem szeretettel csüng Németországon és személyes barátság fűzte királyunkhoz. Azt remélték, hogy utódja, kinek hitvese az angol királyi házból származik, a négyesszövetség érdekében fogja befolyásolni urát. De a román király sokkal erősebb egyéniség, minthogy asszonyi szótól befolyásoltassa magát ott, a hol népe boldogulásáról van szó.

A Balkán-intrikák kudarcának első áldozata Delcassé s most követi Grey a bukásba. Jellemző itt a Globe cikke, mely vad haraggal támad neki azért, hogy nem fejtette ki a háboru előtt őszintén és határozottan álláspontját Németországnak. Ha a nagy diplomáciai táviratváltások idején becsúlik, talán elmaradt volna az egész vérzivatar. De ez a késő szemrehányás már nem változthat azon a tényen, hogy az entente a Balkánon is megbukott.

Felolvas szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1915. évi október 21-én:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

A kis király.

Operetta 3 felvonásban.

Kezdete este 1/8 órakor.

NYILTÉR.*

A Gróf Wenckheim-féle boros-
sebesi uradalom

mezőgazdasága

haszonbérbeadó.

Felvilágosítást nyújt dr. Czédly
ügyvédi irodája, Arad. 3957

Magyar Remekirókból.

A pálinkaivás ellen.

(Szabadon Gruzor Gergely után.)

Ugy-e erős dolog, amit javasoltam,
Pálinkát nem inni?! No ezt se hallottam,
Pedig atyámsia, hiszed, vagy nem hiszed,
Ha nem pálinkázol, bizony jobban tesszed!

Igyál akkor inkább
borszéki gyógyvizet!

Kapható Aradon mindenütt.

3481

Olcsó pénzért
Jól világítani
csak villannyal lehet.

Mindennemű villany-
bevezetést, csillár át-
szerelést a legjutányo-
sáiban vállal

Hammer Vilmos
Arad, Szabadság-tér 5-6.
Telefon sz. 96.

Erdőkezelő

Keresünk azonnali
belépésre erdőke-
zelőt, ki a keményfa-
termelés összes ága-
zataiban teljesen jár-
tas. A román nyelv
ismerete megkívánta-
tik. Részletes ajánla-
tok fizetési igények
megjelölésével

Seidner Bernát és Fia cég-
hez Soborsinba intézendők.

ERTESITÉS.

WALCHER BERTA asszony

az általa alapított

nemzetközi társalgási szalont

Erzsébet királyné-körut 25. sz., földszint (bejjarat József főherceg-ut 18. sz. alatt is) szept. 15-én

megnyitotta.

További jelentkezéseket és beiratkozásokat a társalgási, valamint német, angol és francia órákra Walcher asszony hétköznapokon d. u. 5—7-ig fogad el. Társalgási órák sürgős kívánságra hetenkint kétszer este 8—9-ig is tartanak.

A kisjenői főhercegi uradalomban 16 drb
1, 2 és 3 éves fehér, magyarfajta

tenyészbika eladó.

Érdeklődők sziveskedjenek alulirt fel-
ügyelőséghez fordulni.

A Kisjenői Főhercegi Uradalom Haszonbérlete r. t.
gazdasági felügyelősége.

Kellermann:

ALAGUT.**Uránia.**

221

Női modell kalap ujdonságok.

Már megérkeztek a legújabb kasirozott bársony és fehér filz kalapok nagy választékban. Vidékre viszonteladókknak választékot küldök. Férfi kemény és puha divatkalapok nagy raktára. Kalapátalakítások, festések és tisztítások a legújabb modellek után elvállaltatnak. Teljes tisztelettel

Bittenbinder Konrad

első aradi villanyerőre be-
rendezett kalap-gyártás.
Arad, Deák Ferenc-utca 42.
A Fehér Kereszt-tel szemben.
Minden vasárnap délután este 8
óráig kalapkiállítás az üzletben.

2914

URÁNIA

3211

Csütörtökön és pénteken

Az első Erna Morena kép:

Csak

álom volt...

Szerelmi mese 3 részben.

Pályázati hirdetmény.

A békéscsabai helyőrségi élelmezési bizottság szállítóképes céget vagy egyéneket felszólít ajánlat tételre: marhahús, sertéshús, juhús, disznózsír, burgonya és mindennemű fűszer cikkek havonkénti szállítására.

A szállító köteles magát egy-egy periódus alatt az árakat változtatlanul fenntartani és a megajánlott árukból a szükséges mennyiséget szükség szerint Békéscsabán leszállítani és köteles a nevezett bizottságnál 10.000 koronát készpénzben vagy állampapírokban biztosítékként letétbe helyezni.

As egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok két példányban, e hó. 25-ig, terményekből minták becsatolásával, az élelmezési bizottság (Garnisonsmenageverwaltung) címére Békéscsaba küldendők.

Békéscsaba, 1915. október hó 14.

4018

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez

Kalmár József
villanszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Ingyen adunk 1 pár szobacipőt

minden vevőnknek, ki üzletünkben 25 korona értékű cipőt vásárol.

Ezen kedvezményt november hó 10-ig nyújtjuk.

3401

Cipő Tőzede

Apollo mozi mellett.

Ablakredők

Valódi amerikai működő ablakredőnyök gyári raktára.

Gyermek-kocsik nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű- és játéka-
ru üzletében

1581

Arad, Szabadság-tér 21.

248—1915. végreh. sz.

Arverési hirdetmény.

Amifélt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kisjenői kir. járásbíró 1914. évi V. 884 számú végzése következtében dr. Velich Romulus ügyvéd által képviselt Pop Petus Pável javára 888 kor. 50 fill. s jár. erejéig 1915. évi július hó 28-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 700 koronára becsült követendő ingóságok, n. m. csikók, szóna stb. nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. bíróság 2716/1915. számú végzése folytán 888 kor. 50 fill. tőkekövetelés, eddig összesen 115 kor. 70 fillérben bírólagon már megállapított költségek erejéig, Gyula-vársádon leendő megtartására 1915. évi október hó 30-ik napjának d. e. II órája határidőből kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-al értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kisjenőn, 1915. évi október hó 16. napján.

Balassa,

4105

kir. bír. végrehajtó.

Kor-pak-öz-pont

elárusító helye:

Lévai és Stern

cégnél, Aradon.

4108

Telefon szám: 123.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

„K. 482.”

Jeligére levél ment, tessék s-
vanni. 4099

„V.”

levele van a kiadóhivatalban, küld-
jön érte. „E.” 4108

Két szobaleány

fiatal iparos tisztességes ismret-
ségét keresi. Leveleket „Unalmas
esték” jeligére a kiadóba. 4100

ALKALMAZÁST NYER.

Ügyes fehérvarrónőt

keresek háza 8-10 napra. Meg-
beszélés délelőtt 10-11-ig, Hun-
gária kávéház. 4104

Egyedülálló urinő

szolgálatába fogad oly középkoru
nőt, aki a kiszolgálást és takari-
tást vállalja, késimunkához és var-
ráshoz is ért. Cím a kiadóhivatal-
ban. 4109

Kiszolgáló leányt

keresek üzletem részére. Csakie
megbízható, lehetőleg szidó val-
lásu és ily minőségben már mű-
ködötték ajánlatát kérem. Biztosi-
tékkal rendelkezők előnyben. Cím
a kiadóhivatalban. 4111

Pénztárnok

és irodakiszasszony azonnali alkal-
mazást nyerne. Német nyelv tu-
dása megkívánatik. Ajánlatokat
kérek „Szorgalmas” jeligére. 4085

30-35 éves nő

gyermeknevelésben, gondozásban
járta, jövő hó 1-re való belépésre
felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.
4069

Egy

románul is beszélő fűszerzakmá-
ban járta hadmetes kereskedőse-
géd és egy jóházból való fiu tanu-
lónak azonnali belépésre felvétetik
Kugel Sándornál, Brád Hunyad-
megye. 4088

A meszkovácskái

uri Casinó részére kisebb igényű
nő vagy férfi vendéglőst keresünk.
Ajánlatok a Casinó elnökének kül-
dendők. 4084

Fiatal segéd

felvétetik vasúti könyv- és hírlap-
árusításhoz. 4072

Fiatal pincemunkásokat

keresek jó fizetéssel. Kádár se-
gédék vagy olyanok akik már
pincészetekben dolgoztak, előny-
ben részesülnek. Jelentkezők jöjje-
nek irodámba. Domány József
Arad. 4089

Könyvkötő segéd

ki önállóan dolgozni tud azonnal
alkalmazást nyer. Ajánlatok a
fizetési igény megjelölése mellett
az Aradi Nyomda r.-t.-hoz inté-
zendők.

ALKALMAZÁST KERES.

Háztisztasszonyok

ajánlunk vidékre, jobb családból
való 25 éves, tisztességes, keres-
mény árvalóány, aki főzni és varrni
tud, gyermekeket szeret, németül
is beszél. Ajánlatokat „Komoly”
jeligére a kiadóhivatalba kér. 4101

Középkoru urinő

magános urinőhöz vagy urhoz há-
vezetőnőnek ajánlunk. Vidékre
is elmegy. Cím a kiadóhivatal-
ban. 4102

Mosónő

háson kívüli ruhamosást elvállal.
Demeter-utca 44. 4107

Egy intelligens,

hadmentes, 4 középiskolát végzett
ifju irodába irnokki, vagy bármilyen
jobb foglalkozást keres azonnali
belépésre. Cím a kiadóhivatal-
ban. 4112

Egy

szerény igényű, jó bizonyítvány-
nyal rendelkező kereskedő-imit vég-
zett leány állást keres. Cím a ki-
adóban. 4048

ÜZLETEK.

Jól jövedelmező vendéglő

forgalmas helyen, a vasút közelé-
ben, eladó. Értekezhetni Kaufman
Lajos és Társa sörraktárban,
Boros Beni-tér 21. 4110

KIADÓ LAKÁS.

Egy két- és egy háromszobás
elsőemeletes utcai lakás november
elsőjére kiadó. Bővebbet Kis Ernő-
utca 1. 4118

Garson lakás

butorozva, balkonnal, a kir. tör-
vényességgel szemben, november
1-től kiadó. Bővebbet Dr. Vadász
Armand ügyvéd irodájában Er-
zsébet királyné-körut 88. sz. 4041

Modern

négyszoba, előszobából álló par-
kettázott földszinti lakás (egyik
utcai szobába lépcsőházból külön
bejárat) villany, gázberendezéssel,
Török l.-u. 1/b. új hában novem-
ber 1-ére kiadó. 2647

Apponyi-ut 2. számú

hában májusra egy lakás kiadó.
Bővebbet a hástulajdonosnál ugyan-
ott. 4097

2 szoba,

konyha és fürdőszobából álló bu-
torozott lakás Mikos Kelemen-u.
61. sz. alatt, közel a barátsághoz
kiadó. 4095

5 szobás utcai

elsőemeleti lakás szép fekvésű új
hában és egy 3 szobás másod-
emeleti udvari lakás minden kon-
forttal és mellékkeliségekkel
együtt, azonnali Petőfi-utca 10.
szám alatt kiadó. Bővebbet a há-
zmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Jókarban lévő

káposztás hordók kaphatók Dúrr
Kocsárdnál, Boros Beni-tér 15.
szám. 4108

Katonai távosövet

keres H. Klein Mór könyvkeres-
kedése Arad, Fehér Kereszt épület.
4096

Több bricanyereg

lótakaró, jó felszerelések, alighasz-
nált állapotban eladók Bleier Ignác
Szent Pál-u. 12. 4027

Étburgonyát

waggonféltben jutányosan elad
Barna István terménykereskedő,
Brassó. 3946

Citrom

olcsóbb mint a piacon, legfino-
mabb körtét, szőlőt és más gyü-
mölcsöt ajánlok. Galler Anna,
Deák Ferenc-utca Fehér Kereszt
épület. 3785

Lack

1 pántos cipő párja K 8, bársony
pántos K 8, chevrolet pántos K 11,
bársony fűzős regatta K 11, bár-
sony gombos regatta K 11, lack
1915. divat, 1/2, Tango K 10. Cipő
Társaság, Apolló mozi mellett. 8406

Ossi Divat Album

1000 ábrával kor. 2-40 Pichler
Sándor könyv- és papirkereskedé-
sében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Tábori látosó

— tokk nélkül — eladó Dr. Va-
dász Armand ügyvéd irodájában,
Erzsébet királyné-körut 88. sz. 4048

Automobil

6 üléses üzemképes, ugyszintén
két hajtókerék, és egy landauer
jutányosan eladó. Roth butorüzle-
tében. Érdeklődés 1/2 és 2 között.
Asztalos Sándor-utca. 3653

Vezelek

uraktól levett férfi ruhát, utazó
városi bundát, valamint használt
butorokat a legmagasabb árban.
Bleier Ignác, Szent Pál utca 12.
8085

Steyr 1914.

üstí fegyver teljesen új eladó.
Dr. Vadász Armand ügyvéd iro-
dájában Erzsébet királyné-körut
88. szám. 4042

Eladó

használt mágnes gyújtók, jókar-
ban, Cormick-féle géphez. Fácán-
utca 6. szám. 4078

Naspolya

és róssa-kei eladó Edelshaher-
utca 16. 4075

KÜLÖNFÉLE

A drága citromot

teljesen pótolja a Földes-féle Cit-
rom szörp ebből 1-2 evőkanálnyi
egy pohár vízre adja a legpompá-
sabb limonádét. 1 kiló ára 2,20
fillér. Legfinomabb hegyi málna-
szörp kilója 2,40. Földes K. gyógy-
szertár Deák Ferenc-utca, Hehs
Vilmos gyógyszerháza Batthyányi-
utca. 12

Irógépeket

mielőtt javíttatna, kérjen ajánla-
tot Schmotzer és Bodnár műsze-
részekről Perényi-utca 6. Telefon
888. Ugyanott elsőrendű üzem-
kellékek is legolcsóbb áron.

3175

Jó tyukszemvágó

hadmentes,

a temesvári „Hungária” fürdőbe

4098

azonnal felvétetik.

Jelentkezni a fürdő irodájában.

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz,
vagy becserél; ugyszintén
régiségeket vesz és elad

603

Losonczi Lajos

órás és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 994.

Garai Károly

vas- és rézbutor készítő

ARADON,

Asztalos Sándor-utca 1-5.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat,
sodrony ágybetéteket, sodrony ko-
csi-üléseket, gyermekágy és gyer-
mek-kocsikat, réz-karnisokat, mos-
dó-asztalokat felszerelve, össze-
csukható ágyakat és madracokat,
Szállodai és kávéházi, kórház és
intézetek berendezését, Elvállalok
minden e szakmába vágó munká-
kat a legjutányosabb árak mellett.
Vidéki megrendeléseket pon-
tosan eszközlök. 801

7226-1915. pm.

Hirdetmény.

Megállapítást nyert, hogy a
vadgesztenye kellő elkészítés után
mint kiváló zab pótló takarmány,
állati táplálásra eredményesen fel-
használható.

Mintán pedig f. évi zabtermé-
sünk a hadsereg idevonatkozó
nagyermű szükségletével arány-
ban nem áll; a cs. és kir. hadügy-
miniszterium a vadgesztenye gyűj-
tését és annak a katonaság ré-
szére való beszolgáltatását felette
kívánatosnak találja.

Az aradi cs. és kir. katonai
élelmezési raktár a beszolgáltatott
vadgesztenye métermázsájáért 12
koronát fizet.

Felhívom a lakosságot, hogy a
vadgesztenye gyűjtését a katonai
kincstár tulajdonát képező fákon
kívül eszközölje és a gyűjtött meny-
nyiséget közvetlenül az aradi cs.
és kir. katonai élelmezési raktárba
szállítsa be.

Arad, 1915. október 7-én.

Varjassy, polgármester.